

ÎNCHEIERE

09 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Vera Macinskaia
Ion Vîlcov

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Agafia Dînga

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Agafiei Dînga împotriva Primăriei comunei Trebujeni raionul Orhei și Liubov Railean cu privire la apărarea dreptului de proprietate, demolarea construcției și repararea prejudiciului material și la cererea de chemare în judecată Liubov Railean împotriva Primăriei comunei Trebujeni, raionul Orhei și Agafiei Dînga cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2013, prin care au fost respinse apelurile declarate de Agafia Dînga și Liubov Railean și menținută hotărârea Judecătoriei Orhei din 03 februarie 2011, prin care acțiunile au fost respinse

constată:

La 13 mai 2010, Agafia Dînga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Trebujeni r-nul Orhei și Liubov Railean cu privire la apărarea dreptului de proprietate, demolarea construcției și repararea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii a indicat că din 1932 ea folosește terenul-grădină cu suprafața 0,1592 ha, care i-a trecut moștenire de la părinții ei împreună cu casa, achitând impozitul funciar.

Afirmă că la 08 februarie 2010 a primit titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu suprafața de 0,1592 ha eliberat în baza deciziei Primăriei sat. Trebujeni nr. 1 din 13 aprilie 1993, înregistrat sub numărul cadastral 6472113148.

Susține că Liubov Railean vecina terenului-grădină care-i aparține ca proprietate reclamantei, a început să construiască în baza deciziei Consiliului comunal Trebujeni nr. 7.15 din 15 decembrie 2009, planului și autorizației de construcție nr. 6 din 15 martie 2010 o bucătărie de vară, cu terasă.

Mai indică că Liubov Railean a început construcția pereților obiectului fără respectarea distanței minime față de linia de hotar, conform legii, regulamentului de urbanism, planului sectorului repartizat pentru construcția individuală. Construcția obiectului se efectuează cu depășirea liniei de hotar și inclusiv cu 1,5 m pe terenul reclamantei.

Menționează că Liubov Railean i-a desfăcut gardul și i-a sustras 47 m³ de piatră sălbatică aducând o pagubă materială în sumă de 11750 lei.

La fel, afirmă că la adresarea către Primăria com. Trebujeni cu plângerea din 14 aprilie 2010, Primarul nu a luat la timp măsurile cuvenite pentru soluționarea operativă prealabilă a problemei, plângerea fiind înmănată pentru cercetarea cauzei polițistului de sector la 26 aprilie 2010.

Consideră că prin acțiunile pârâtei Liubov Railean îi sunt încălcate drepturile de proprietate asupra terenului.

Solicită demolarea construcției începute de către Liubov Railean pe terenul reclamantei situat în vecinătate, care îi afectează ultimei dreptul de proprietate, încasarea din contul pârâtului Liubov Railean a pagubei materiale în sumă de 11750 lei și avertizarea Primarului com. Trebujeni privind ne luarea măsurilor în termenii prevăzuți de lege pentru stoparea construcției începute de beneficiar Liubov Railean fără respectarea distanței minime față de linia de hotar prevăzută de proiectul de execuție nr. 22.04.2010 și certificatul de urbanism.

Ulterior, Liubov Railean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Trebujeni r-nul Orhei și Agafiei Dînga, solicitând anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 6472113148 în temeiul căruia a fost atribuit în proprietate privată Agafiei Dînga teren agricol cu suprafața de 0,1592 ha, titlu eliberat de Primăria sat. Trebujeni.

În motivarea acțiunii a menționat că în temeiul certificatului de moștenitor nr. 14 din 12 ianuarie 2009 a obținut dreptul de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,3202 ha, nr. cadastral 6472000.263 și a construcțiilor amplasate pe acest teren.

Afirmă că terenul nominalizat este amplasat în vecinătate cu terenul cu suprafața de 0,1592 ha, nr. cadastral 6472113148, atribuit în proprietate la 08 februarie 2010 Agafiei Dînga.

Consideră ilegală atribuirea în proprietate a terenului dat precum și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 6472113148 din 08 februarie 2010.

În sensul dat indică că în baza deciziei nr. 7.15 din 15 decembrie 2009 i-a fost permisă executarea construcțiilor accesorii bucătărie de vară, baie și terasă pe terenul din sat. Trebujeni, r-nul Orhei ce-i aparține cu drept de proprietate privată.

Susține că în baza deciziei nominalizate a fost întocmit de către arhitector Planul sectorului repartizat pentru construcție, conform cărui în calitate de proprietari a terenurilor vecine au fost indicați în partea stângă rezerva Primăriei, în partea dreaptă proprietatea E. Sudica. Iar ulterior, la 15 martie 2010 au fost eliberate de către Primărie certificatul de urbanism și autorizația de construcție, acte în baza cărora a fost începută executarea lucrărilor de construcție.

Afirmă că la acel moment nu exista nici un act care să confirme dreptul de proprietate a Agafiei Dînga asupra terenului vecin cu nr. cadastral 6472113148, fapt confirmat și prin certificatul eliberat de Oficiul Cadastral Teritorial Orhei.

Indică că despre faptul deținerii de către Agafia Dînga a dreptului de proprietate asupra terenului vecin a aflat abia în momentul când Agafia Dînga a înaintat în instanța de judecată cererea de chemare în judecată prin care a solicitat demolarea construcției începută de Liubov Railean.

La fel, menționează că în titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra terenului cu suprafața de 0,1592 ha, nr. cadastral 647211314 eliberat la 08 februarie 2010 și înregistrat la Oficiul Cadastral la 11 iunie 2010, prezentat de către

pârâta Agafia Dînga la examinarea cauzei, este indicat faptul că acest titlu a fost eliberat ca urmare a deciziei Primăriei sat. Trebujeni nr. 1 din 13 aprilie 1993, ceea ce nu corespunde realității.

Susține că în baza deciziei Primăriei nr. 1 din 13 aprilie 1993 i s-a pus la dispoziție Agafiei Dînga terenul cu o suprafață de 0,30 ha, trecut în registrul titularilor funciari la nr. 135, fapt confirmat prin certificatul provizoriu eliberat la 28 aprilie 1993, în care este indicat suprafețele de teren atribuite conform deciziei.

Conform certificatului provizoriu, terenul cu suprafața de 0,1592 ha pentru care s-a eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 6472113148, nu este indicat în decizia Primăriei nr. 1 din 13 aprilie 1993, decizie la care se face referire în titlul de autentificare.

Cu referire la art. 13 alin. (6) și alin. (7) Cod funciar, conform cărui titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren se eliberează pentru fiecare teren în baza hotărârii Consiliului local, de către primăria autorității respective, invocă că la caz atribuirea terenului a fost efectuată fără a exista vreo decizie a consiliului local.

Indică că drept răspuns la cererea prealabilă adresată Primăriei sat. Trebujeni, ultima a declarat că anularea titlului nu ține de competența ei.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei din 25 noiembrie 2010 au fost conexate într-un singur proces pricinile civile la cererile de chemare în judecată a Agafiei Dînga împotriva Primăriei com. Trebujeni, r-nul Orhei și Liubov Railean cu privire la demolarea construcției și pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Liubov Railean împotriva Primăriei com. Trebujeni, r-nul Orhei și Agafiei Dînga cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 03 februarie 2011 cererea de chemare în judecată a Agafiei Dînga împotriva Primăriei com. Trebujeni r-nul Orhei și Liubov Railean cu privire la încălcarea dreptului de proprietate și vecinătate, repararea prejudiciului material a fost respinsă integral, scutită Agafia Dînga de plata taxei de stat 352,50 lei, ținând cont de starea materială precară și cererea de chemare în judecată a reclamantei Liubov Railean împotriva Primăriei comunei Trebujeni și Agafiei Dînga cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren a fost respinsă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2013 au fost respinse apelurile declarate de către Agafia Dînga și Liubov Railean și menținută hotărârea primei instanțe.

La 14 februarie 2014 Agafia Dînga a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești în partea respingerii acțiunii cu privire la încasarea sumei de 17150 lei, cu emiterea unei noi hotărâri de remitere a cauzei la rejudecare.

Menționează că a recepționat decizia redactată a instanței de apel la începutul lunii ianuarie 2014, dar din cauza vârstei nu poate concretiza data. Decizia respectivă a fost ridicată de fiica recurentei, Vera Dînga.

În motivarea recursului invocă că instanța de apel a interpretat eronat legea în partea ce ține de drepturile posesorului de terenuri. Astfel, Curtea de Apel a menționat că recurentul nu poate obiecta asupra construcțiilor efectuate anterior devenirii proprietarului de teren, ceea ce în poziția recurentului este o eroare în interpretare. În cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că recurentul era în posesia și folosința cu bună-credință a terenului menționat în perioada dintre anii 1932 -2010. Iar

intimata care executa lucrările de construcție pe terenul vecinului cunoștea că încalcă hotarul prin demolarea gardului de piatră care separa aceste terenuri.

Consideră că instanța a interpretat eronat art. 309 Cod civil.

Cu referire la art. 119 CPC, afirmă că recurenta era în imposibilitatea prezentării, fără concursul instanței a probelor necesare, invocând că instanța a neglijat mai multe demersuri cu privire la reclamarea probelor ceea ce a dus la inegalitatea armelor într-un proces civil, și a încălcat principiul contradictorialității, un element sine qua non într-un proces echitabil conform art. 6 CEDO.

Consideră că concluzia Curții de Apel precum că raportul de constatare tehnico-științific nr. 1011 din 20 februarie 2013 era pornit la solicitarea Verei Dînga, persoană care este în afara procesului, și deci decăzută în dreptul de a prezenta probe este neîntemeiată, deoarece Vera Dînga este ruda participantului la proces Agafia Dînga și a plătit Centrului de Expertize Independente a RM, expertiza menționată fapt pentru care CEIRM a inclus-o pe Vera Dînga în compartimentul solicitanți.

Expertiza menționată era comandată și plătită de către Vera Dînga, însă înaintată ca probă de către Agafia Dînga, prin reprezentantul său legal. Agafia Dînga este pensionară și nu are mijloace financiare necesare pentru a acoperi toate cheltuielile de judecată, însă neprezentarea acestei probe ar fi putut duce la nemotivarea cererii.

În același sens consideră că circumstanțele de fapt dobândite de către ruda Vera Dînga puteau și trebuiau să fie luate în considerație atât timp cât le-a înaintat Agafia Dînga, indicând că la materialele cauzei este anexată procura de reprezentare pentru astfel de acțiuni din 21 ianuarie 2011 prin care Vera Dînga avea toate împuternicirile legale.

În partea ce ține de dovada prejudiciul suferit în urma demolării gardului, invocă că Curtea de Apel superficial a examinat probe și mărturiile Nadejdei Stamati, Parascovia Brînza și Radu Nistor (inspectorul de sector).

Cu referire la art. 1398 alin. (1) Cod civil, susține că temeiurile generale de răspundere delictuală nu prevăd ca probă exclusiv o hotărâre a instanței de judecată, prin care Liubov Railean să fie recunoscută vinovată în cauzarea de daune. Această vinovăția putea și trebuia să fie stabilită nemijlocit de către prima instanță sau instanța de apel.

Indică recurenta că ea nu a solicitat primei instanțe să se expună asupra laturii penale sau contravenționale a acțiunilor intimatului, ci asupra obligațiilor ce se nasc din cauzarea de daune, confirmat prin probe eligibile.

Examinând argumentele recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Agafia Dînga este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434 CPC.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Iar alin. (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz, din materialele dosarului rezultă cu certitudine că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost emis și pronunțat la 26 septembrie 2013.

La fel, actele cauzei confirmă că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților, inclusiv și în adresa Agafiei Dînga la 01 octombrie 2013, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire nr. 3009 (f. d. 174).

Cu toate acestea, Agafia Dînga a depus cererea de recurs doar la 14 februarie 2014, prin urmare cu încălcarea termenului de 2 luni, prevăzut de art. 434 CPC.

Argumentul recurenței cu referire la faptul că a recepționat decizia redactată a instanței de apel la începutul lunii ianuarie 2014, nu poate fi reținut de instanța de recurs, deoarece acesta poartă un caracter declarativ.

În speță este evident că, depunând cererea de recurs peste mai mult de 4 luni de la data expedierii deciziei redactate, Agafia Dînga a demonstrat o neglijență totală a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională.

Or, pe lângă faptul că conform probelor anexate la dosar copia deciziei instanței de apel din 26 septembrie 2013 a fost expediată în adresa Agafiei Dînga la 01 octombrie 2013, aceasta având la cunoștință despre examinarea prezentei cauze în instanța de apel, avea obligația, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (hotărârea din 26 iunie 2012 în cauza Ghirea contra Moldovei), de a urmări desfășurarea de mai departe a procesului și de a întreprinde măsurile necesare de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță, fapt, însă, ignorat de ultima, ce a generat omiterea termenului la depunerea recursului.

În această ordine de idei, este cert că admiterea spre examinare a unui recurs tardiv declarat împotriva unei hotărâri definitive, ar avea un efect incompatibil cu principiul securității juridice, garantat de articolul 6 din Convenție și ar încălca dreptul intimatului la un proces echitabil.

În asemenea împrejurări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul Agafiei Dînga ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. b) și art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către Agafia Dînga se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Vera Macinskaia

Ion Vîlcov